

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У США І КАНАДІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

У статті здійснюється компаративний аналіз законодавчого забезпечення освіти дорослих у США і Канаді. Встановлено, що у США і Канаді розвитку освіти дорослих приділяється особлива увага, оскільки її розглядають як невід'ємний елемент системи освіти, важливий інструмент підтримання конкурентоспроможності держави та розбудови громадянського демократичного суспільства. Спільним для обох країн є наявність розгалуженої законодавчої бази, яка вирізняється великою кількістю законів, актів, постанов, які регламентують функціонування системи освіти дорослих. Відмінністю законодавчого забезпечення у країнах є те, що у США поряд з тим, що кожен штат має свою законодавчу базу стосовно освіти дорослих існує ціла низка законів на федеральному рівні, зокрема, окремий Закон про освіту дорослих, який постійно оновлюється та доповнюється, а у Канаді на федеральному рівні окремого закону немає, проте кожна провінція має свої програми і напрями розвитку освіти дорослих; узгоджувальним документом щодо розвитку освіти дорослих в Канаді стала прийнята у 2008 році Національна стратегія розвитку освіти Канади «Освічена Канада 2020» (*Learn Canada 2020 Declaration*), в якій зазначено про необхідність розвитку доступної, розгалуженої та гнучкої системи освіти дорослих, яка здатна забезпечити професійний та особистісний розвиток дорослої людини. Стратегічним документом стосовно розвитку освіти дорослих у США поряд із Законом про освіту дорослих є Закон про інвестиції в робочі ресурси (1998), до якого звертаються майже кожен рік, вносять поправки (поправки 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013), які стосуються як формальної, так й неформальної освіти дорослих. США і Канада мають усталені й досить ефективні механізми законодавчої, фінансової підтримки та регулювання функціонування систем освіти дорослих, які потребують ретельного вивчення з метою визначення можливості їх втілення у вітчизняну практику розвитку освіти дорослих.

Ключові слова: освіта дорослих, законодавче забезпечення, реформування, розвиток, Канада, США.

Постановка проблеми. Економічні, політичні, соціальні та культурні трансформації, які мають місце в Україні на початку XXI століття впливають на необхідність модернізації вітчизняної освітньої системи з метою запровадження неперервної освіти. Саме освіта дорослих є важливим чинником суспільного та особистісного розвитку, оскільки охоплює найтриваліший період у житті людини. Вивчення канадського та американського законодавчого забезпечення освіти дорослих обумовлене тим, США та Канада є високорозвиненими країнами, у яких освіта дорослих визнана державним пріоритетом.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що проблемі розвитку системи освіти у США і Канаді присвячено достатню кількість робіт як вітчизняних (Н. Авшенюк, В. Жуковський, О. Заболотна, І. Руснак та ін.), так й зарубіжних (Дж. Адамс, П. Кін, Г. Стаблфілд та ін.) науковців. Відзначимо, що проблема законодавчого забезпечення систем освіти США і Канади висвітлювалася у наукових розвідках Т. Кошманової, М. Лещенко, О. Романовського, А. Сбруєвої та ін. У контексті нашого дослідження привертають роботи С. Бабушко, Н. Бідюк, Н. Горук, О. Жижко, І. Литовченко, Л. Лук'янової, Н. Муқан, О. Огієнко, Н. Пазюри, Н. Терехіної, у яких аналізуються питання законодавчого урегулювання освіти дорослих у різних країнах. Проте, актуальність розробки законодавчого забезпечення в умовах реформування системи освіти дорослих в Україні зумовили необхідність до аналізу досвіду розвинених країн Північної Америки.

Метою дослідження є порівняльний аналіз законодавчого забезпечення освіти дорослих у США і Канаді. Завдання дослідження: дослідити витоки створення законодавчої бази освіти дорослих у США і Канаді; проаналізувати закони, акти, постанови, які мають визначальний вплив на регулювання систем

освіти дорослих у США і Канаді; визначити спільні і відмінні риси законодавчого забезпечення освіти дорослих США і Канади.

Результати дослідження. Суттєве значення на розвиток американської освіти, взагалі, та освіти дорослих, зокрема, мало прийняття у 1647 році Закону Массачусетса, за яким кожне поселення, що має п'ятдесят домоволодінь, повинно назначити вчителя і платити йому зарплатню. Це сприяло підвищенню грамотності дорослих, мотивувало до навчання [11].

Підвищенню рівня освіченості дорослих у Канаді сприяли засновані братами Шарон (Charon) у Монреалі в 1692 році благодійні школи (charity schools), що стали закладами для навчання як дітей, так і дорослих. У 1699 році король Франції надав Франсуа Шарону дозвіл на відкриття курсів з вивчення гуманітарних наук та професійних майстерень, а з 1718 року заклади братів Шарон почали готувати вчителів для сільських шкіл [10].

Дж. Тернер у 1850 році у США запропонував прийняти «Закон про права на освіту звичайної людини», у якому акцентувалося на необхідності забезпечення освітою дорослих людей (фермерів, робітників). У 1862 році Конгрес затверджує Закон Моррілла, за яким земельні ділянки дарувалися штатам, а вони мали створити ленд-грант коледжі. Це відкрило дорогу до освіти дорослим [1]. Наступний Закон Сміта-Левера прийнятий у 1914 році сприяв поширенню інформації серед дорослого населення про новітні досягнення науки і техніки, сільськогосподарського виробництва, економіки.

Наступною сходинкою розвитку освіти дорослих у Канаді стало державне втручання в реформування професійно-технічної освіти. До другої половини XIX століття технічну освіту в Канаді було представлено переважно інститутами механіків, що, очевидно, не відповідало зростаючим потребам промисловості у кваліфікованих кадрах. Саме у цьому контексті приймається «Закон про технічну освіту» (1919), згідно з яким у країні створюються нові коледжі або технічні навчальні заклади, що знаходяться під контролем провінцій та територій. Цим самим законом усі існуючі в країні технічні навчальні заклади (інститути механіків, професійні курси кооперативних товариств та інших добровільних організацій) також повинні були підпорядковуватися радам провінцій та територій. Особливу увагу приділяли дорослим людям з низькою кваліфікацією, що було актуально у зв'язку з індустріалізацією та механізацією виробництва [8].

У післявоєнні роки у США навчання тих, хто прийшов з війни, стає одним з пріоритетів. Тому, ще у 1944 році приймається «Солдатський білл про права», а у 1946 році – Закон про зайнятість, які знаменують початок політики «Справедливого курсу» і початок створення законодавчої бази освіти дорослих [13].

Практична реалізація положень «Солдатського біллу про права», розпочалася після закінчення Другої світової війни, військовослужбовцям надавалася фінансова допомога в отриманні освіти. Зазвичай, це стосувалося навчання дорослих у вищих навчальних закладах, проте давала можливість у проходженні різноманітних освітніх курсів, спрямованих на саморозвиток і самовдосконалення. До 1955 року більш ніж 2 млн. населення скористалися пільгами цього закону. Це стосувалося і найменш захищених верст населення: жінок, іммігрантів, афроамериканських і латиноамериканських меншин та ін.

Важливою складовою законодавчого забезпечення розвитку освіти США, взагалі, та освіти дорослих, зокрема, стали Закон про освіту (1958), що передбачав збільшення державного фінансування освіти; Закон про професійно-технічну освіту (1963), який передбачав введення додаткових програм бізнесу, комерції, освіти дорослих; Закон про підготовку та навчання робочої сили (1962), на основі якого відкривалися курси для осіб з недостатнім рівнем освіти, Закон про економічні можливості (1964), який передбачав організацію курсів для безробітних та людей з низьким рівнем освіти, що сприяло підвищенню грамотності і мобільності дорослого населення; Закон «Про війну з бідністю» (1964), у якому провідне місце відводилося освіті дорослих; Закон про громадянські права (1964) [1; 2; 3].

Логічним продовженням законотворення став Закон про освіту дорослих, який було прийнято у 1966 році. Це була довгоочікувана і визначальна подія в освіті дорослих. Законом освіта дорослих офіційно визнавалася самостійною галуззю освіти і державним фінансуванням забезпечувалися освітні інституції, які її здійснювали – місцеві освітні служби, коледжі, вечірні і заочні курси, виправні заклади, центри та ін.. Закон про освіту дорослих був спрямований, у першу чергу, на компенсаторну освіту, підвищення загальної і мовної грамотності людей після 18 років [4].

Важливим для розвитку канадської освіти дорослих стало прийняття у 1960 році Закону щодо підтримки професійно-технічної освіти. Відповідно до Закону федеральний уряд мав надавати значної фінансової підтримки закладам технічного профілю, створивши умови для відкриття нових та переобладнання старих навчальних центрів. Джон Робартс, тогочасний міністр освіти провінції Онтаріо, переглянув навчальні плани, зменшивши обсяг гуманітарної підготовки. Такі нововведення отримали назву «План Робартса», завдяки якому з 1961 по 1966 загальна кількість студентів технічного профілю зросла втричі: з 72 тисяч до 232 тисяч, значно скоротивши при цьому кількість студентів, що навчалися за академічними гуманітарними програмами [5].

У кінці 60-х років XX століття у США продовжується прийняття важливих законодавчих актів, які стосуються й освіти дорослих, зокрема Закон про професійну освіту (1968), у якому звертається увага на професійну освіту дорослих, взагалі, та на неформальну освіту на робочому місці, зокрема, з метою послаблення соціально-економічних протиріч, що зумовлювалися розширенням науково-технічної революції; поправки до Закону про елементарну та середню освіту (1968), який був спрямований на подолання неграмотності.

Чотири поправки до Закону про освіту дорослих сприяли розвитку освіти дорослих у США:

- поправки до Закону від 1970 року, що містили зниження віку тих, хто міг приймати участь в освіті дорослих: з вісімнадцяти до шістнадцяти;
- поправки до Закону від 1970 року, що дозволяли фінансувати навчання тих, хто навчався менше ніж 9 років, англійська мова була другою мовою, хто прагнув отримати громадянство;
- поправки до Закону від 1978 року розширили надання освітніх послуг тим, хто мав свідоцтво про закінчення школи, але не мав відповідних компетентностей для адаптації в американському суспільстві;
- поправки до Закону від 1988 року дозволили надавати освітні послуги бізнесовим товариствам, профспілкам і педагогам пропонувати програми навчання на робочому місці працюючим з обмеженими можливостями [4].

Закон про неперервну освіту (1976) містив два важливі аспекти, які мали безпосередній вплив на розвиток освіти дорослих, взагалі, та неформальної освіти дорослих: залучення федеральних програм, які пропонували податкові пільги для бізнесу в обмін на підтримку освіти дорослих; ваучери; вносили зміни щодо фінансової підтримки тих, хто навчається: студентів, робочих, дорослих; виділення грантів, що спрямовувалися як на розвиток освіти дорослих, так й на дослідження у галузі неперервної освіти, з метою визначення її ефективності [14].

Прийняттям Закону про неперервну освіту, Конгрес США офіційно визнав значущість і важливість освіти дорослих для держави, суспільства, особистості. Закон став важливим імпульсом до її подальшого розвитку, оновивши мету освіти, а саме – «метою освіти є підготовка компетентністих людей, які здатні застосовувати свої знання і уміння в умовах змін».

Зменшення урядової підтримки у фінансуванні освіти дорослих, затвердженої наказом консерваторів під назвою «Bill 160», викликало незадоволення дорослих учнів та привело до створення першої у Канаді Асоціації дорослих студентів Торонто (Toronto Adult Students Association) у 1997 році. Місією Асоціації стало надання дорослим допомоги у досягненні особистих та академічних цілей, пропагування народної системи освіти з підкресленням її неперервного характеру, поважне ставлення до різного соціального стану дорослих учнів, посилення громадського партнерства і кооперації та створення Студентського ресурсного центру (Student Resource Centre), в якому усі дорослі могли отримати доступ до комп'ютерів, методичної літератури, інформації щодо поточних освітніх послуг та проектів [12].

У США на державному рівні у 90-ті роки XX століття було проголошено курс на розширення мережі освітніх інституцій освіти дорослих, підвищення рівня грамотності дорослих американців. Висунуте завдання було підкріплене програмою Дж. Буша «Америка 2000: Стратегія освіти» (1991), яка стала довгостроковим планом, де були прописані основні завдання, що ставилися перед американською освітою. Серед них було і таке: кожен дорослий американець повинен стати грамотним і набути знання і навички, які необхідні йому для успішної конкуренції у світовій економіці, а також для здійснення своїх прав і виконання своїх обов'язків громадянина [2; 7].

Закцентуємо увагу на важливості прийняття у США Закону про інвестиції в робочі ресурси (1998), у якому було декілька розділів, кожен з яких розглядався як окремий законопроект. Другий розділ містив Закон про освіту дорослих і сімейну грамотність, який формулював новий підхід до грамотності дорослої людини, з метою допомоги дорослим у отриманні як знань і навичок, що необхідні для роботи, так й знань для розвитку і виховання своєї дитини [16].

Важливим результатом Закону про інвестиції в робочі ресурси, була вимога до роботодавців надання можливості працівнику навчатися на робочому місці для отримання певних умінь і навичок, що стосувалися виконання його професійних обов'язків.

Заактуалізуємо на тому, що Програма «Америка 2000: Стратегія освіти», що була розпочата у 1991 році і, на яку покладалися великі сподівання у контексті вирішення проблеми грамотності, не виправдала себе. І у 2000 році приймається Закон «Про захист національної освіти», який зосередився на подоланні неграмотності, доступності освіти.

Дж. Буш у своєму Посланні конгресу США 2001 року наголосив, що реформа освіти повинна бути спрямована на те, щоб «...ні одна дитина не залишилася за бортом». Як слідство, у 2002 році приймається законопроект «Не залишити ні однієї дитини позаду». Хоча закон спрямований, перш за все, на дошкільну і шкільну освіту, але й опікується проблемою грамотності, взагалі. У ньому акцентується увага на прийнятті заходів з покращення навичок читання. Тому, його положення можна розширити на систему освіти в цілому [9].

Прийняття Законів про освіту для демократії (2001) і Закону про відновлення демократії (2014) мають суттєве значення для подальшого розвитку неформальної освіти дорослих, оскільки на думку

Ш. Меррієм, саме неформальна освіта орієнтована на розвиток громади і суспільства, а її метою є забезпечення взаєморозуміння між членами громади, вирішення проблемних ситуацій в громаді, навчання навикам самоуправління і демократії [6].

У Законі про освіту для демократії визначено цілі освіти, які безпосередньо відносяться й до неформальної освіти дорослих : покращувати якість громадянської освіти, приділивши увагу історії розвитку Сполучених Штатів Америки, вивченню її Конституції; сприяти формуванню громадянської компетентності і відповідальності; впроваджувати міждисциплінарні програми, що містять основи знань з громадянської і економічної освіти; сприяти міжнародній співпраці .

Наші розвідки засвідчують, що проблема освіти дорослих залишається у полі зору освітньої політики США, особливо це стосується Закону про інвестиції в робочі ресурси (1998), до якого звертаються майже кожен рік, вносять поправки (поправки 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013), які стосувалися як формальної, так й неформальної освіти дорослих [16]. Основною мотиваційною тезою освітніх політик є те, що освіта дорослих і розвиток трудових ресурсів є взаємопов'язаними і взаємозумовленими, тому не можуть і не повинні розглядатися окремо. Завдяки цьому закону основні освітні програми для дорослих, що надаються освітніми агенціями, організаціями-волонтерами, бібліотеками, громадськими організаціями отримали фінансове забезпечення. Наприклад, у 2010 році їм було виділено майже 628,2 мільйони доларів.

Безпосередньо освіти дорослих стосуються положення Акту Вагнера про урегулювання трудових відносин, Акту про стандарти справедливої праці та ін., у яких прописані гарантовані права тих, хто працює на отримання необхідних знань, навичок для виконання їх робочих обов'язків.

У цьому контексті, Федеральним урядом США приймаються Закони про освіту дорослих і економічне зростання (2009), Закон про підтримку знання та інвестування в уміння впродовж життя (2013) та ін. [2].

Серйозного аналізу заслуговують перспективи американської освітньої державної політики, що викладені у документі «Погляд у майбутнє». У ньому освіта розглядається як основа і невід'ємна частина науково-технічної політики і відзначається, що «система освіти від дошкільних закладів до дослідницьких університетів не відповідає вимогам, які висуваються до неї життям» [15]. У той же час Б. Обама у своїй книзі «Зухвалість надії: Думки щодо відродження американської мрії» американську систему освіти відніс до «національних неминучих цінностей» [9].

Особливо значущим нам вбачається прийняття Закону «Про освіту для всіх» (2007), який затверджує рівність у здобутті освіти всіма американцями, визнання права на освіту впродовж життя. Заслуговує на увагу Закон «Про відновлення та реінвестування освіти» (2009), який суттєво підтримав професійну освіту у коледжах, надавши 100 млн. дол. грантової підтримки. У 2014 році був прийнятий Закон «Про освіту дорослих і грамотність корінних жителів», за яким надавалися гранти для освіти дорослого корінного населення з метою розширити життєві навички і можливість працевлаштування [2].

У Канаді реформою освіти дорослих у країні (освітня програма – «Learn Canada 2020» (Вчись, Канадо) (2008) передбачено розвиток доступної, розгалуженої, інтегрованої та гнучкої системи освіти дорослих, яка надає безліч можливостей для навчання дорослої людини та забезпечує професійну підготовку канадців у будь-який момент, коли вони її потребуватимуть . Водночас, особлива увага надається підготовці та перекваліфікації кадрів на робочому місці як можливості зменшити безробіття, а концепція компетентності розглядається як ключ до підвищення продуктивності праці, економічного зростання та зайнятості [8].

Таким чином, США і Канаді мають ґрунтовну законодавчу підтримку з боку держави, створене розгалужене законодавча база освіти дорослих, яка охоплює її різноманітні аспекти.

Висновки. Результати проведеного дослідження доводять, що у США і Канаді розвитку освіти дорослих приділяється особлива увага, оскільки її розглядають як невід'ємний елемент системи освіти, важливий інструмент підтримання конкурентоспроможності держави та розбудови громадянського демократичного суспільства. Спільним для обох країн є наявність розгалуженої законодавчої бази, яка вирізняється великою кількістю законів, актів, постанов, які регламентують функціонування системи освіти дорослих. Відмінністю законодавчого забезпечення у країнах є те, що у США поряд з тим, що кожен штат має свою законодавчу базу стосовно освіти дорослих існує ціла низка законів на федеральному рівні, зокрема, окремий Закон про освіту дорослих, який постійно оновлюється та доповнюється, а у Канаді на федеральному рівні окремого закону немає, проте кожна провінція має свої програми і напрями розвитку освіти дорослих; узгоджувальним документом щодо розвитку освіти дорослих в Канаді стала прийнята у 2008 році Національна стратегія розвитку освіти Канади «Освічена Канада 2020» (Learn Canada 2020 Declaration), в якій зазначено про необхідність розвитку доступної, розгалуженої та гнучкої системи освіти дорослих, яка здатна забезпечити професійний та особистісний розвиток дорослої людини. Стратегічним документом стосовно розвитку освіти дорослих у США поряд із Законом про освіту дорослих є Закон про інвестиції в робочі ресурси (1998), до якого звертаються майже кожен рік, вносять поправки (поправки 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013), які стосуються як формальної, так й неформальної освіти дорослих. США і Канада мають усталені й досить

ефективні механізми законодавчої, фінансової підтримки та регулювання функціонування систем освіти дорослих, які потребують ретельного вивчення з метою визначення можливості їх втілення у вітчизняну практику розвитку освіти дорослих.

Проведене дослідження не вичерпує зазначену проблему. До перспективних напрямів подальшого дослідження відносимо аналіз законодавчого забезпечення з освіти дорослих у країнах Європейського союзу.

References

1. Терьохіна Н. О. Неформальна освіта дорослих: американський досвід для України. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 50 с.
Teryohina, N. O. (2014). *Neformalna osvita doroslyh: dosvid dlya Ukraini [Informal Adult Education: Experience for Ukraine]*. Sumy : Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko.
2. An American Heritage – Federal Adult Education: A Legislative History 1964–2013 [Електронний ресурс]. Washington, DC, 2013. URL : http://lincs.ed.gov/publications/pdf/Adult_Ed_History_Report.pdf
An American Heritage – Federal Adult Education: A Legislative History 1964-2013. (2013). Washington, DC Retrieved from http://lincs.ed.gov/publications/pdf/Adult_Ed_History_Report.pdf
3. Cartwright M. A. The History of Adult Education in the United States. *The Journal of Negro Education*. 2009. Vol. 14. No. 3. P. 283-292.
Cartwright, M. A. (2009). The History of Adult Education in the United States. *The Journal of Negro Education*, Vol. 14, 3, 283-292.
4. DeSanctis V. The Adult Education Act 1964-1979: A Political History. NJ : National Adult Education Clearinghouse, Montclair State College, 1979. 48 p.
DeSanctis, V. (1979). *The Adult Education Act 1964–1979: A Political History*. NJ : National Adult Education Clearinghouse, Montclair State College.
5. Fenwick T. Contexts of adult education: Canadian perspectives. Toronto : Thompson Educational Publishing, Inc., 2006. 265 p.
Fenwick, T. (2006). *Contexts of adult education: Canadian perspectives*. Toronto : Thompson Educational Publishing.
6. Merriam S. *The Profession and Practice of Adult Education: An Introduction*. San Francisco : Jossey-Bass, 2007. 396 p.
Merriam, S. (2007). *The Profession and Practice of Adult Education: An Introduction*. San Francisco : Jossey-Bass, 2007.
7. Milana M. McBain L. Adult education in the United States of America: A critical examination of national policy (1998- examination of national policy (1998-2014). *Encyclopaideia XVIII*. 2014. № 40. P. 34-52.
Milana, M. McBain, L. (2014). Adult education in the United States of America: A critical examination of national policy (1998- examination of national policy (1998-2014). *Encyclopaideia XVIII*, 40, 34-52.
8. Nesbit, T., Brigham, S.M., Taber, N., & Gibb, T. Building on critical traditions: Adult education and learning in Canada. Toronto : Thompson Pub., 2013. 326 p.
Nesbit, T., Brigham, S.M., Taber, N., & Gibb, T. (2013). *Building on critical traditions: Adult education and learning in Canada*. Toronto : Thompson Pub.
9. Obama B. *The Audacity of Hope: Thoughts on Reclaiming the American Dream*. New York : Vintage Books, 2008. 464 p.
Obama, B. (2008). *The Audacity of Hope: Thoughts on Reclaiming the American Dream*. New York : Vintage Books.
10. Pulliam J. *History of Education in America*. NJ : Merrill, 2005. 156 p.
Pulliam, J. (2005). *History of Education in America*. NJ : Merrill.
11. Selman G. *Adult Education in Canada Historical Essays*. Toronto : First. 300 p.
Selman, G. (1999). *Adult Education in Canada Historical Essays*. Toronto : First.
12. Selman, G., & Dampier, P. *The foundations of adult education in Canada*. Toronto : Thompson Educational Publishing, Inc., 1998. 380 p.
Selman, G., & Dampier, P. (1998). *The foundations of adult education in Canada*. Toronto : Thompson Educational Publishing, Inc.
13. Taylor M. C. *Adult basic education*. San Francisco : Jossey-Bass, 1989. 670 p.
Taylor, M. C. (1989). *Adult basic education*. San Francisco : Jossey-Bass.

14. The Mondale Lifelong Learning Act of 1976. [Електронний ресурс]. URL : <http://thecollo.org/resources/LLL%20Legislation%201.pdf>
The Mondale Lifelong Learning Act of 1976. Retrieved from <http://thecollo.org/resources/LLL%20Legislation%201.pdf>
15. Vision for the Future [Електронний ресурс]. URL : www.house.gov/science_pohce-report.htm
Vision for the Future. Retrieved from : www.house.gov/science_pohce-report.htm
16. Workforce Investment Act of 1998: Public Law 105-220 –105th. Congress. August 7, 1998. URL : <http://www.doleta.gov/regs/statutes/wialaw.txt>
Workforce Investment Act of 1998: Public Law 105-220 –105th. Congress. August 7, 1998. Retrieved from: <http://www.doleta.gov/regs/statutes/wialaw.txt>

Terenko O. O.

*Candidate of pedagogical sciences, Associate professor,
Associate Professor of English Practice the Department,
Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko*

LEGISLATIVE PROVISION OF ADULT EDUCATION IN THE USA AND CANADA: COMPARATIVE ANALYSIS

The article deals with comparative analysis of legislative provision of adult education in the USA and Canada. It was found out that a special attention is paid to adult education development in the USA and Canada, for it is viewed as inevitable element of educational system, important instrument of state support and development of civil democratic society. Common features for both countries are extensive legislative basis, which is distinguished by a great number of laws and acts, which regulate functioning of adult education system.

In after-war period the priority in educational policy was giving educational services to soldiers, who came back from war. For this reason, in 1944 G. I. Bill was enacted and in 1946 Law on Employment was enacted, which are viewed as beginning of legislative basis creation. Practical realization of G. I. Bill began after World War II, soldiers were given financial support for obtaining education. This law presupposes obtaining higher education, but financial support was given to those who wanted visited courses aimed at self-development and self-perfection.

Important step in reformation of adult education in Canada was state intrusion in reformation of professional and technical education. Before the second half of the XIX century technical education in Canada was provided mainly by institutes of mechanics, which was not enough due to demands of industry. For this reason, Law on technical education was enacted, according to which new colleges and technical educational establishments were created, which were under control of provinces and territories. According to this law all educational establishments must be under control of provinces and territories. At the end of the 60th of the XX century Law on professional education was enacted, in which attention is paid to professional education in general and to informal education at workplace with the aim of socio-economic controversies elimination, which are caused by scientific-technical revolution, title to Law on Elementary and Secondary education, which was aimed at illiteracy obliteration.

The difference in legislative provision is that taking into account the fact that every state has its own laws, there is a number of federal laws, in particular Adult education law that is in constant renovation, but there is no law at federal level in Canada, but every provision has its own law and directions of adult education development; in 2008 Learn Canada was enacted, which indicates necessity of accessible, diverse and flexible system of adult education, that is able to provide professional and personal development of an adult. Strategical documents in the USA concerning adult education are Law of Investment in Workforce (1998), which is every year enriched by the titles (titles 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013), which cover formal and informal education. The USA and Canada have stable and effective mechanisms of legislative and financial support and regulation of system of adult education, which should thoroughly analyzed for tracing opportunities of their usage in national space of adult education.

Key words: *adult education, legislative provision, reformation, development, USA, Canada.*

Одержано редакцією 10.03.2019

Прийнято до публікації 16.03.2019

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **О. І. Огієнко**